

[Rahbæk Møller]

Da de gjorde det samtidig med, at renten nåede rekordhøjde, var tæppet trukket væk under de sidst tilkomne.

Det siges somme tider, at det er de unge landmænds egen skyld, fordi de har overinvesteret. Men spørgsmålet er, hvad de ellers skulle have gjort. De købte deres ejendomme til overpriser og som regel ejendomme, hvor produktionsapparatet var nedslidt. De kunne ikke klare deres forpligtelser uden en stor produktion, og en stor produktion kræver investeringer. Det er ikke disse unge landmænds skyld. Det er samfundet, der har gjort det umuligt at etablere sig som landmand, på grund af en elendig landbrugspolitik gennem mange år, på grund af den tåbelige indmeldelse i EF og på grund af en uansvarlig rentepolitik.

Disse unge landmænd har ikke fået megen støtte hos deres egne organisationer. Dansk Landbrugs Grovvarereselskab har været blandt de værste til at kvæle dem med ågerrenter. Landbrugsorganisationerne har været mest optaget af at beskytte de etablerede landmænd, vel fordi det er dem, der dominerer organisationerne. De unge har ikke haft tid og kræfter til organisationsarbejdet. Det er glædeligt at se, at de nu tager sig tiden til at organisere sig for at gøre opmærksom på deres vilkår.

For 200 år siden havde vi en stor landbrugsreform, nemlig bondefrigørelsen. For 100 år siden havde vi en landbrugsreform, nemlig andelsbevægelsen. Tiden er nu inde til en ny stor reform. Socialistisk folkeparti vil om kort tid fremsætte forslag til en sådan reform. Det vil føre for vidt at gennemgå alle detaljerne nu, men nogle hovedpunkter skal nævnes.

Målet for reformen er at skabe vilkår for nyetablerede, der gør det muligt for dem at opnå arbejdsindkomster, der svarer til det, andre befolkningsgrupper kan opnå. Til gengæld må de give afkald på værdistigningerne. Herved undgås også den store kapitaludsgugning fra landbruget i forbindelse med generationsskiftet. Midlet er oprettelse af en jordbrugerfond, der kan yde lavt forrentede lån på indeksbasis. Endvidere bør kapitalvindingskatten afløses af en værdistigningsafgift, hvis provenu tilfalder fonden. Jordbrugerfonden skal ledes decentralt af landbrugerne selv. Det vil være nødvendigt, at det øvrige samfund yder betydelige bidrag, her-

under må ikke mindst det etablerede landbrug, der har nydt godt af de store værdistigninger på grund af EF-medlemskabet, yde sit til landbrugets genrejsning.

En sådan reform kan skabe grundlaget for et sundt og selvhjulpent landbrugserhverv, men situationen er nu så akut for mange landbrugere, at de ikke kan vente på, at en reform bliver gennemført; de går fallit forinden. Derfor bør der straks åbnes mulighed for, at fallittruede landmænd kan klare situationen ved at overgå til en eller anden form for andelsejet brug. Sådanne brug må støttes med lavt forrentede indekslån og med fritagelse for visse skatter. Til gengæld må vedtægterne udformes således, at det enkelte medlem ikke kan få andel i en værdistigning.

Men der er også grund til at gøre et forsøg på at redde de mange, for hvem tvangsauktionen allerede er oppe over. Her bør jordbrugerfonden – indtil den er oprettet: det offentlige under en eller anden form – byde med med det formål at lade den hidtidige ejer fortsætte som forpagter. I mange tilfælde vil det være muligt at undgå tvangsauktionerne og i stedet indgå en akkord med kreditorerne.

Jordbrugerfondens umiddelbare opgaver bliver at genrejse landbruget og sikre rimelige vilkår for den enkelte landbruger. Men jordbrugerfonden bør også have en anden opgave. I en sultende verden kan dansk landbrug være et betydeligt aktiv, men det er ikke ligegyldigt, hvad der produceres og hvordan. Visse produktioner bidrager reelt mere til at fjerne sulten i verden end til at afhjælpe den. Den enkelte landbruger er for presset både økonomisk og arbejdsmæssigt til at kunne tage globale økologiske hensyn, men via jordbrugerfonden kan landbrugerne få mulighed for at lede landbruget i en sådan retning, at dansk landbrug kan give sit bidrag til en bedre verden.

De foranstaltninger, regeringen hidtil er kommet med, har lettet presset, men de har ikke afhjulpent de grundlæggende problemer, og i betydeligt omfang har de hjulpet landbrugets kreditorer mere end landbruget. Derfor opfordrer vi regeringen til at medvirke til en virkelig landbrugsreform.

Situationen er alvorlig, gribbene har allerede samlet sig, de konservative foreslår bopælspligten lempet. I den nuværende situation er der tværtimod grund til at skærpe den.